

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. De scientia beata Christi.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

XIV. De gratia capitis in Christo, respectu Angelorum & hominum diximus supra disp. 46. sect. 4. hic solum noto, cum Sanctus Thomas q. 8. a. 5. dicit gratiam capitis in Christo esse gratiam habituales, non esse hoc intelligendum de gratia habituali per se sumpta, sed ut conjuncta cum gratia unionis, cui proprie videtur tribuenda hæc dignitas.

Respectu damnatorum non est caput Christus, ut ait S. Thomas quest. 8. art. 3. corpore: respectu vero rerum insensibilium est potius Dominus, quam caput, sicut Regem nullus vocat caput respectu lapidum, sed solum respectu subditorum, cum caput in conceptu suo dicat potestatem imperandi.

XV. An Christus sit caput damnatorum, & rationis insensibilium.

DISPUTATIO QUINQUAGESIMA SECUNDA.

De Scientia Christi.

SECTIO PRIMA.

Quædam breviter notantur circa scientiam Christi increatam.

I. In Christo quatuor sunt scientiarum genera.

UATUOR scientiarum genera in Christo statuunt Theologi, increatam, visionis, Infusam, & Acquisitam, seu Experimentalem. Quoad increatam licet certum sit fuisse in Christo, cum sit ipsa natura divina, quæ unita fuit humanitati ut supra vidimus, non tamen de eâ hic disputant Auctores, cum non reddat animam Christi intelligentem ut docent omnes contra Hugonem Victorinum; ad hoc enim deberet esse forma eam informans.

II. Quævis Christi anima sua subsistere possit subsistentia increata, non tamen intellectio increata intelligere.

Nec valet argumentum à paritate, potest anima Christi subsistere per subsistentiam increatam, ergo & per intellectionem increatam intelligere. Negatur enim consequentia, tum ob rationem dictam, tum quia ut forma vel quasi forma det effectum suum formalem, accedere alteri debet sub eâ ratione, sub quâ est incompletum, sed humanitas non est incompleta substantialiter, nisi in ordine ad subsistentiam, ergo. Præterea, subsistentia ex conceptu suo est tantum terminus; definitur enim esse ultimus terminus nature, ergo potest suppleri ab aliquo quod non est forma. Deinde intellectio divina non est vitalis respectu animæ Christi, ut diximus Disputatione præcedente sectione primâ. Nec etiam ex eo quod Deus supplere possit vicem speciei impressæ sequitur posse eum supplere expressæ; species enim impressa solum concurrat effectivè; cum ex conceptu suo sit semen objecti, & consequenter concursus ejus est ex natura suâ extrinsecus, concursus autem speciei expressæ est intrinsecus per modum formæ, Deus autem esse forma non potest, sicut nec subjectum; hoc enim in eo argueret incompletionem & potentialitatem.

SECTIO SECUNDA.

De scientia beatâ Christi.

I. Unum in Christo Mo-

MONOTHELITÆ, ut consequenter in suo errore procederent, sicut unam tantum R. P. Comptoni Theol. Schol. Tom. II

in Christo statuebant voluntatem, ita similiter unum solummodo dicebant in eo esse intellectum, & ut hominem nihil illum intellexisse asseriebant, sed tantum ut Deum: qui tamen error ex mille Scripturæ sacræ locis aperte refellitur in quibus Christo ut homini tribuitur scientia: cum etiam Christus orasse dicatur, manifestum est habuisse cognitionem illi naturæ proportionatam quæ orabat. Tandem in sexta Synodo act. 4. definitum est Christum habuisse tum divinum, tum humanum intellectum & voluntatem his verbis: *Constemur in Christo omnia duplicia, quæ ad naturas pertinent: duas naturas ejus predicamus, & unamquamque proprietates naturales habere confitemur, divinam omnia quæ divina, humanam omnia quæ humana sunt absque ullo peccato.* Quibus verbis aperte docet Concilium Christum ut hominem habuisse scientiam propriam naturæ humanæ, & consequenter creatam, de qua in præsentem est sermo.

nehilic potest esse intellectum, eumque ut hominem nihil intellexisse asseriebant.

Supponenda hic in primis circa scientiam beatam ea quæ Christo cum reliquis beatis sunt communia, nempe indigere ad illam lumine gloriæ, posse per ipsam videre creaturas in Deo, posse aliquas videri non visis aliis, &c.

II. Quædam hic circa scientiam beatam sunt supponenda.

Secundo circa hanc scientiam supponendum, fuisse, ut passionem unioni debitam, intusam animæ Christi primo conceptionis instanti, quod probatur communiter ex illo Joannis primo, *Deum nemo vidit unquam, Unigenitus qui est in sinu Patris ipse enarravit, &c.* ubi sermonem esse de Christo ut homine exinde constat, quia cum loqueretur ut homo, locutio oriri debebat à voluntate & notitiâ sibi proportionatâ. Fuit autem hæc scientia in Christo longè perfectior quàm omnium Sanctorum, etiam simul sumptorum. An verò infinita, eodem modo loquendum quo supra locuti sumus de gratiâ habituali.

III. Scientia beatâ Christi anima primo conceptionis instanti fuit infusa.

Quod ergo in præsentem disputant Theologi est an Christus per scientiam beatam formaliter viderit in Deo futura omnia, præterita, & præsentia, seu ea quæ Deus videt scientiâ visionis. Quæ in re communis est pars affirmativa cum S. Thomæ quest. 10. art. 2. corpore. Varia ad hoc probandum Scripturæ sacræ testimonia congerit Bellarminus tom. 1. controversiâ 2. de Christo lib. 4. cap. 2. quæ licet probabilitate non careant, omnino tamen efficacia non sunt.

IV. Christus per scientiam beatam videt quicquid Deus videt per scientiâ visionis.

V.
Quo sensu
dicit Christi-
sus se nesci-
re diem iudi-
cii.

Non tamen huic obstat quod Christus Marci c. 13. dicat se nescire diem iudicii, nam juxta sanctum Augustinum, Hieronymum, Chrysostomum, Ambrosium, Athanasium, Hilarium, & alios, solum hoc sensu dicit se id nescire, id est non ita scire ut possit revelare, cum illud sub secreto accepisset, quæ autem hoc modo scimus, cum veritate dicimus nos nescire cum ab importuno aliquo interrogatore urgemur: sicut licet dicit quis se ignorare ea quæ in confessione accepit, ut rectè Suarez, & Tannerus hic, Disp. 1. quæst. 5. d. 4. num. 107. Ratio sancti Thomæ & omnium est, quia beatus quisque in Verbo ea videt, quæ ad illius statum pertinent: cum ergo Christus sit Dominus omnium, & Judex caputque universorum, nihil est horum quod in Verbo videre non debeat.

VI.
Dicit nequit
Christum
solum ha-
bitisse scien-
tiam visio-
nis habitua-
lem horum
omnium.

Nec satisfecerit qui dixerit hoc solum arguere cognitionem habituales Christi in Deo horum omnium, non quod in actuali cunctorum visione semper versetur. Hoc inquam non satisfact; visio enim beati, ut communiter dici solet, est invariabilis, & semper in actu secundo, sicque quod semel quis videt in Verbo, semper videt, & quod ab initio non videt, nunquam videt, alioqui si plures & pauciores videri possint creaturæ in Deo pro libito, consequenter nunc magis nunc minus clarè videretur objectum primarium, nempe Deus, sicque sancti essent uno tempore simpliciter beatiore, etiam quoad beatitudinem essentialem, quam alio.

VII.
Dices: Ergo
anima Christi
compre-
hendit scien-
tiam visio-
nis Dei.

Objicies primò: Hinc sequi comprehendere animam Christi scientiam visionis Dei. Contra, ergo videns scientiam visionis vel simplicis intelligentiæ ut terminatam ad centum creaturas, illam ut sic terminatur, comprehendit. Ad argumentum ergo Cæteranus, Capreolus, & alii ex Thomistis concedunt sequelam, nec id censent inconveniens. Sed quæstio est de nomine, & censo potius negandam, ad comprehendendum, siquidem scientiam visionis deberet, quicquid cum illâ identificatur comprehendit, ut scientia simplicis intelligentiæ, omnipotentia, &c.

VIII.
Ex eo quod
anima Christi
si videat se
in Verbo, non
sequitur eam
videre suam
durationem.

Objicies secundo: Si anima Christi videat omnia in Verbo, ergo & videt se; hoc autem fieri non potest, sic namque videret intuitivè se perpetuò duraturam, quod implicat; tunc enim Deus non posset illam destruere. Respondetur: Primò, cum duratio distingatur à re durante, non est necessarium, ut visio terminata ad rem, terminetur ad ejus durationem. Secundo dico ex hoc capite præcisè non repugnare ut visio terminetur etiam ad suam durationem, ut dicunt aliqui de duratione indivisibili petente durare per horas; sufficienter enim salvatur libertas Dei, ex eo quod in illius potestate fuerit illam primò non producere.

IX.
Dices: Ergo
visio reflectit
supra se.

Objicies tertio: Hinc sequi visionem reflectere supra se, quod videtur implicare; sic enim causaret se, ex objecto enim & potentia paritur notitia. Pater Hurtado Disp. 10. de animæ sect. 4. num. 36. ob hoc argumentum negat posse actum illum reflectere supra se. Existimo tamen probabilis non repugnare cognitionem esse inadæquatè representationem sui, tum quia cognitio Dei se cognoscit, tum quia multi actus creati hoc habere videntur, ut hi actus, *Omnis actus intellectus est spiritualis*; omnis res creata pendet à Deo, &c. objectum enim horum actuum est omnis actus intellectus & omnis res creata,

ergo & ipse actus, cum intra ambitum rei creatæ contineatur.

Ad argumentum ergo dico duplex esse objectum, motivum & terminativum, & licet actus non possit esse objectum motivum respectu sui, cum objectum motivum illud sit, quod vel per se, vel per speciem à se productam concurrat physicè ad cognitionem, & de hoc solum intelligitur axioma illud desumptum ex sancto Augustino, potest tamen aliquid esse objectum quæ terminativum respectu sui; hoc enim nullam dicit causalitatem objecti respectu actus, sed omnimodam simultatem. Nec necessarium est omnes species productas ab objectis, sed possunt produci à Deo immediate, quod saltem divinitus fieri posse certum est. Nec etiã semper cognitio dicit relationem ad objectum, sicut nec producens ad productum quando idem producit & cognoscit se; relatio enim est ad aliud. Ex quo à fortiori inferunt aliqui posse visionem videre se in alio objecto primario, nempe Deo, & per speciem illius, ut docet Pater Erice Disputatione quinquagesima primâ, num. 57.

X.
Duplex est
objectum,
motivum
& termina-
tivum.

Objicies quartò: Non posse Christum videre in Verbo actus suos liberos antequam fiant; hac enim ratione liberi non essent, si enim viderentur futuri, cum visio sit certa, & intuitiva non poterant non fieri, alioqui visioni subesse posset falsum. Respondetur: visionem non esse priorem sed posteriorem actibus Christi liberis, nec hanc in eos influere, sed ad eam præsupponi; ideo enim videntur quia futuri sunt. Regulabatur autem Christus ad illos eliciendos à scientiâ infusâ, unde scientia visionis non magis tollit libertatem respectu horum actuum, quam tollat scientia Dei per quam ab æterno eos novit futuros. Si qua tamen sint, quæ scientiam visionis Christi necessariò sequantur, vel dicendum Christum non vidisse ea formaliter in Verbo, sed solum causaliter, quatenus scilicet ex visione oritur cognitio illorum, sicut P. Vasquez hic, Disp. 50. cap. 3. affirmat Christum nullam omnino creaturam videre in Verbo, nisi causaliter, imo ut in primâ parte vidimus, docet creaturas non posse videri in Deo, vel asserendum per novum gradum visionis priori superadditum objecta illa videri.

XI.
Dices: Non
potest Chris-
tus videre
actus libe-
ros, anti-
quam fiant.

SECTIO TERTIA.

Vtrum anima Christi videre in Verbo
possit omnia possibilia?

HUIC quæstioni difficultas inde oritur, quod cum citra errorem in Fide, ut multi existimant, dici nequeat Deum posse comprehendere, ob plurima sacrarum Literarum testimonia, in quibus Deus vocatur incomprehensibilis, vel saltem hoc asserere sit temerarium ob communem Theologorum, qui in hoc negando conspirant, consensum; hinc inquam oritur difficultas, utrum omnia possibilia ab intellectu ullo creato intuitivè Deum vidente, cerni in eo possint; cum enim quicquid est formaliter & eminenter in Deo clarè cognosceret, videtur fore ut Deum comprehendat, cum quippe cognosceret quantum cognoscibilis est. Hanc quæstionem in Philosophia tractavi, Disputatione 20. de anima, quò Lectorem remitto, ubi eam in utramque partem fusè videbit discussam.

Vnde presen-
tis quæstio-
nis oritur
difficultas.

Quæstio hæc
licet discussa
est in libro
de anima.

SECTIO